

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban étvéd.
Egész évre 10 h.
Negyedévre 6 -
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Videke postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnap után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 134. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 június 16.

Az orosz hadsereg kritikus helyzete.

Budapest, június 15. (Saját tud.) Pétervárról jelentik, hogy Szandecy, a cár főhadsegéde legközelebb Franciaországba megy. Az utazás célja, hogy az orosz hadsereg kritikus helyzetére rámutasson és offenzívát kérjen. Nikolajevics nagyherceg sürgős tanácsára történt, aki a cárnak kijelentette, hogy semmiért sem szavatolhat.

Ha az angolok és franciák nem szánják el magukat az azonnali offenzívára, úgy kénytelen volna

visszalépni, mert képtelen a szövetségesek rettenetes nyomásának ellentálni.

Suchomlinov hadügyminiszter a cártól visszatérve mondta, hogy a cár esodálkozik, miért nem alkalmazza szövetségesei operációikat Oroszországban, mely maga viseli a háború terheit.

Meratov államtitkár azt mondta, hogy a nyugati szövetségesek passzivitásukkal táplálják a különbéke-ről szóló híreket.

Nagy csata egész Galiciában.

Budapest, június 15. A sajtóhadiszállásról jelentik: Galiciában a Sieniavától Zukovináig terjedő fronton általános nagy csata fejlődött ki.

A Dnyeszter mentén az oroszok ellenállást fejtenek ki, míg a San felől keleti irányban előretörő arcvonalunk lassan, de állandóan tért nyer. A foglyok száma egyre növekszik.

Az oroszok tulerővel állnak szemközt.

Budapest, június 15. A N. Fr. Pr. közli: A pétervári lapok — mintha ugyanarról a helyről kapott utasítást követnének — egyértelműen arról írnak, hogy Galiciában az orosz hadsereg tulerővel áll szemközt, a meddig azonban sikerül a Dnyesztert tartani, addig a magyar és osztrák haderő előnyomulása csak félsiker. Az orosz közvéleménynek meg kell barátkoznia azzal a gondolattal, hogy „az orosz vezérkar egy időre el fogja fordítani tekintetét Galiciától, de olyan új haditerv készült, amely meg fogja lepni az ellenséget és annak számbeli túlsúlyát ellensúlyozni fogja. Ennek a haditervnek kiviteléig Galiciában ezentúl guerilla-háború lesz.

A jaroszlai győzelem.

Budapest, június 15. Az Est-nek jelentik a sajtószállásról: A jaroszlai áttörés méltán tehető a gorlicei áttörés mellé. A siker a tüzéség hatalmas munkája volt, amit két irányu gyalogtámadás követett. Az előkészületek éjjel, titokban történtek.

Orosz foglyok azt mondják, hogy hadseregük helyzete tüzéség tekintetében javult, mert Amerikából nehéz ágyukat és municiót kaptak. Ezzel azonban csak az orosz csapatok bizalmát akarták emelni.

A jaroszlai győzelemmel helyzetünk briliánsná vált. Az ellenség, amely Przemyslől keletre makacsul védekezett, most hirtelen visszavonul. !

Fegyvertelen orosz rajvonalak.

Stryj, június 15. Drohobietől, Stryjtől és Zuravnótól északra sikerrel harcolunk tovább és több helyen ismét tért nyertünk. Az oroszok néhány nap előtti előretörése Zuravnó felé a régi megszokott orosz módszer szerint történt. Nagy embertömegekkel akartak sikert elérni és hatszoros rajvonalba támadtak, egész tartalékjukat tűzbe vetve. A rajvonalak közül csak az első sor volt fegyverezve, a többinél csak ásó, vagy fejsze volt.

Az oroszok pusztító hadjárata Kelet-Poroszországban.

Berlin, június 15. Königsbergből jelentik a Berliner Tageblattnak: Most már át lehet tekinteni azokat a károkat, amelyeket Kelet-Poroszország lakossága hosszabb-rövidebb ideig szenvedett az ellenséges betörésektől. 350-400.000 ember hagyta el az idő alatt Kelet-Poroszországot. A menekülők legnagyobb része visszatért. Az oroszok, amennyire eddig megállapítható volt, ezerhatszáz személyt megölték és négyszázharminchármat megsebesítettek. Az erőszakoskodások és megbecstelenítések pontos számát megállapítani nem lehet. Az Oroszországba hurcolt lakók száma az eddigi adatok szerint ötezer-négyszázötvenkilenc férfi, kétezerötvenháromezernégy asszony és kétezerötvenkilenc gyermek.

A férfiak legnagyobb része magával tehetetlen aggastyán. Az elhurcoltak nagy része a szenvedések következtében megbetegedett, sőt életét is vesztette. Az ellenség összesen 33.553 házat gyújtott fel, vagy pusztított el. A háztartási készleteket 100.000 lakásban teljesen elpusztították és ugyancsak 100.000 lakásban részben elrabolták, vagy megsemmisítették. Az ellenség elűzése után egyetlenegy jószágot sem talált a visszatérő lakosság és a határhelységeken az összes mezőgazdasági gépek és eszközök meg voltak semmisítve, vagy el voltak rabolva. Az összes malmokat, téglagyárakat, szeszfőzőket és tehenészeteket az ellenség rendszeresen elpusztította.

A harctéri helyzet orosz világitásban.

Berlin, június 15. A kopenhágai Ritzau-ügynökség Pétervárról ezt a táviratot kapta: „Galiciában az orosz hadsereg helyzete ez idő szerint kedvezőbb, mint volt eddig. Az orosz legfelső hadvezetőség azonban nem szándékozik a Dnyeszter vonalát mindenképpen tartani.“

Diadalmas előrenyomulás északon és Besszarábiában.

Budapest, június 15. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Galiciában a szövetséges csapatok támadása következtében csaknem az egész arcvonalon heves harcok fejlődtek ki. József Ferdinánd főherceg hadseregének csapatai Szeméva elfoglalása után a San keleti partján északi és északkeleti irányban vonulnak előre. Piskorovice kastélyt és majort tegnap rohammal elfoglaltuk. Számos hadifoglyot ejtettünk.

Mackensen vezérezredes hadserege elkeseredett harcok közt Ragovycétől két felől és Oleecye irányából nyomul előre. Hozzácsatlakozólag Böhm Evmolli tábornok csapatai az oroszokat Mosciskától keletre és délkeletre támadják, ahol új ellenséges állások fedezik a Grodek felé vezető irányt.

A felső Dnyesztvertől délre nagy orosz erők tartják a mikolajenzi—zidecowy és halicsi hidfőket Linsingen hadseregének előrenyomuló szövetséges csapataival szemben, míg a folyó mentén lefelé Pflanzert Baltin csapatai Nisnyjov és Cernolitza előtt állanak és az elfoglalt Zalescykit az oroszok minden támadásával szemben tartják.

E hadsereg egyes részei Besszarábiában a Dnyesztar és a Pruth között az ott álló orosz erőket újból visszavonulásra kényszerítették és azokat Caotin felé és a Pruth mentén visszaszorítottuk.

A galíciai harcokban június 19 óta a beszállított foglyok száma tegnap is néhány ezerrel emelkedett. Höfer.

Bulgária mellettünk.

Bukarest, június 15. A Searának szófiai megbízható forrásból a következőket jelentik: Az entente minden törekvése, hogy Bulgáriát megnyerjék, mindaddig kudarcot vallott. A Duna déli királysága ma inkább meg van győződve róla, mint bármikor, hogy csak a központi hatalmak győzelmével tudja nemzeti érdekeit megvalósítani. Bulgária éppen ezért Németország, Magyarország és Ausztria, valamint Törökország irányában való jóindulatu semlegességét megőrzi, a míg Macedonia elfoglalásának kedvező pillanata el nem érkezik. Az entente újra meggyőződhetett arról, hogy Bulgária nem engedi magát a háborúra csábítani s azért lehetséges, hogy nem is fog újra intervencióra vállalkozni.

Visszavert olasz támadások.

Olasz hadszíntér.

Az olaszok újabb kísérletei, hogy Tolmeingnél és Palavánál állásainkhoz közeledjenek, ismét sikertelenül maradtak.

Tegnap Isonzó völgyének egyes szakaszain nyugalom uralkodott.

Egy olasz parlamentair által tolmácsolt azt a kérést, hogy a halottak eltávolítása céljából tüzet szüntessünk, katonai okokból elutasítottuk.

A karinthiai határon a stájer népfelkelés rohammal elfoglalta a Plöcken szorosától keletre Kis Pált és itt az ellenségnek három ellentámadását a határ felé visszavertük.

A tiroli határon az ellenség állásaink ellen előretört és eredménytelen tűzértség-i tüzelést folytat.

Az egyik határponton egy esendőrör s saját vesztesége nélkül visszavonulásra kényszerített egy olasz századot és 58 foglyot ejtett. Höfer.

Délolaszországi városok bombázása.

Bécs, június 15. A Berliner Morgenpost luganói tudósítójának távirata nyomán jelenti a Neues Wiener Journal: Szombaton két magyar és osztrák repülőgép elszállott Mola di Bari fölött. A városban már több apuliai partvidéki helységről jelezték az ellenséges repülőgépek közeledését, mire nagy lett a rémület. Karabinierék és gyalogos katonák a tengerparton várták a repülőgépeket, de azok több mint ezer méter magasságban maradtak és a golyók nem tettek

kárt bennük. Több bombát dobtak le, majd a Palazzo Alberto Tanga fölé emelkedtek s jól célozva, arra is bombát hajítottak. A kastély tulajdonosnője súlyosan megsebesült, egy ember meghalt és a községben is többen megsebesültek.

A két osztrák és magyar repülőgép ezután Polignano felé repült, itt is több bombát dobott le. Ebben a helységben egy asszony meghalt és egy gyermek megsebesült. A karabinierék itt is tüzeltek a repülőgépekre, de nem találták el. Monopoli helysére 9 bombát hajítottak, még pedig olyan ügyesen, hogy eltalálták a benzín-

az olaj raktárakat, a melyek egy francia társaság tulajdona, egy vasuti hidat megromgáltak és a vasutállomást is érték. Egy nagy gabonaraktár kigyulladt. Az egyik leszakította egy ház erkélyét és a leomlott fal egy asszonyt és egy gyermeket megsebesített.

Az olaszok nagy vesztesége.

Berlin, június 15. Genfből táviratozza a Nationalzeitung tudósítója: A Corriere della Sera, amely tudvalevőleg valamennyi harcias olasz lap között a legharciasabb volt, legutolsó számában így ír:

— Fájdalom, ma sem vagyunk sokkal előbbre, mint három hét előtt, de veszteségeink nagyok. Az ellenséget félreismerjük és kicsinyeltük. Az egész világ azt beszélte, hogy az osztrák és magyar monarchia és a német birodalom már éheznek, most pedig arra ébredtünk, hogy Ausztria-Magyarország ellenálló képessége óriási. Az olasz hadseregére óriási megpróbáltatások várnak.

A lelkészek és tanítók az árvák védelmében.

A megyei árvaszék teljes ülése.

Biharvármegye árvaszéke tegnap délután teljes ülést tartott Verner Kálmán árvaszéki elnök elnöklése alatt. Az ülésen elsősorban a háborúval kapcsolatos árvaszéki teendők megállapításával foglalkoztak. Majd áttértek a hertéren elesett hősök árváinak felségélyezése és védelme tárgyában eszközözendő teendők megállapítására.

Különösen a hadi árva-alap és a hadi árvák örökbe fogadása képezte az ülés fő tárgyát. Jelenleg ugyanis úgy áll a dolog, hogy Biharvármegyében mindössze pár filérből áll a hadi árva-alap. Ezzel szemben pedig tekintélyes apátlan, sőt anyátlan árva vár gyámolítást, s védelmet az árvaszéktől. A hadi árva alap megteremtése igen nehéz dolog hivatalos uton.

Elsősorban az árvaszék a községi jegyzőkre gondolt és a jegyzők útján akarta eszközöltetni megveszerte a hadi árvák alapjának az összegyűjtését. Ez a terv azonban nem látszott praktikusnak, mert pár száz koronában merült volna ki az egész akció.

A jegyzők amugy sem fejtettek volna ki eredményes munkásságot, mert a Biharvármegyében még idehaza lévő jegyzői kar létszáma oly esekély, hogy az még a legsürgősebb hivatalos ügyeket is csak úgy tudja elintézni, ha hajnalról késő estig dolgozik. A jegyzőket tehát még újabb munkával megterhelni nem lehet.

Az árvaszék tehát új testületet keresett és talált is, még pedig a lelkészek és tanítók testületét. A tanítók az idén nem mehetnek vakációra és nem hagyhatják el községeiket. A vakáció tartama alatt tehát a lelkészek és tanítók, mint a felebaráti szeretet és a kultúra apostolai nagyszerű tevékenységet fejthetnek ki a hadi árvák érdekében.

Az árvaszék el is határozta, hogy a vármegyében lévő lelkészekhez és tanítókhoz fog fordulni. Őket fogja felkérni, hogy a községekben gyűjtéseket rendezzenek a hadi árva-alapra. A lelkészek főként a templomokban a szószékről tehetnek nagy szolgálatot, felhíván a híveket a szentbeszédok alkalmával a hadiárva védelmére.

De a lelkészeket más munkásságra is fel fogja kérni az árvaszék. Az egyházak vezető emberei, kik állandóan a hívek közt

vannak, de hivatalos irataikból is tudják, hogy hol és melyik házaspárnak nincs gyermeke.

Ezeket a gyermektelen házastársakat a lelkészek nagyon könnyen rá tudják bírni arra, hogy a házáért hősi halált halt apák gyermekeit örökbe fogadják. Ez által nagyon sok gyermeknek biztosítják a lelkészek

a jövőt. Az árvaszék a tanítók és lelkészek akciójától nagyon sokat remél. Ismerve a két testületnek példás hazaszeretét és felelősi szeretetétől áthatott lelkületét, meg lehetünk róla győződve, hogy Biharvármegyé árvaszéke nagyon jól választotta ki nemes akciójának végrehajtót.

A hegyközszáldobági csata.

A pájész, mint casus belli.

— Saját tudósítónktól. —

A villámlással és mennydörgéssel teljes világháború árnyékában történt az alább következő jóízű és furcsa esemény, amelynek középpontját egy Galiciából menekült zsidófiu pájész képezte. A maga nemében pártatlan és humoros eseményt fejezetekben közli tudósítónk.

A hadüzenet előzményei.

A múlt egyik napján a Torna utcán összetalálkozott egy galíciai zsidófiu egy kis diákkal. Szembe jöttek egymásnak. A zsidófiu nagyszélű, fekete bársonyos kalapja alól hosszú pájész kunkorodott elő.

A kis diák, mikor meglátta a zsidófiu-nak ezt a disztét, megállt és kíváncsian megkérdezte a zsidófiu-t:

— Mondjad! Minek neked ez a pájész?

A galíciai zsidófiu nem tudott magyarul, nem értette meg, hogy a kis diák mit akar. De megpillantott a közelben egy másik kis zsidófiu-t, aki a barátja volt és tudott magyarul.

Magához hívta tehát és megkérte, hogy tolmácsolja a kis diák beszédét.

Mikor a kis diák észrevette, hogy miről van szó, újra megismételte a kérdését.

— Mondjad! Minek neked ez a pájész! — Hogy csodálkozzál rajta — tolmácsolták a galíciai választ.

— Le kellene a pájészt vágni ollóval — vélekedett a kis diák.

— De nem engedem, meg nem is lehet, mert erő kell ahhoz — tolmácsolta tovább a kis zsidófiu.

— Dehogyan lehet. Megfogom a fejed, a lábam közé veszem és levágom az ollóval. Van nekem annyi erőm, hogy megbirkózzam veled — volt az epés válasz a kis diák részéről.

— Azt merjed csak te — tolmácsolta kissé megdöbbenve a kis zsidófiu.

Megtörténik a hadüzenet.

Eddig jutott el a vitakozók szécésatája, mikor a kis diák a következő indítványt tette:

— Nézzed, legjobb lesz, ha ezt az ügyet lovagias uton intézzük el. Vasárnap délután gyere ki a Cserjesbe. Ott van az Hegyközszáldobági felé. Ott aztán majd megküzdünk és ha legyőzlek, akkor levágom ollóval a pájészed.

A tolmács elmondta a kis galiciainak a diák indítványát, mire ez így válaszolt:

— Jól van, én kimegyek. De te jöhetsz századmagaddal, mégsem fogsz engem legyőzni.

Erre a feleletre már dühös lett a diák és hangosan kifakadt.

— Mit, én nem foglak legyőzni! Még csak ez kellene. De tudod mit, ne gyere te ki magadban. Hozz magaddal harmincat, én is kijövök harminc diák-társammal. Egyforma számarányban leszünk így és mi sem állja utját, hogy ilyenformán meg ne veredjünk.

Nem bánom, ha felnőtteket is hozol. De azt kikötöm, hogy ha legyőzünk benneteket, akkor levágjuk ollóval a pájészeteket. A hely, ahová megyünk, igen jó és alkalmas terep lesz, vasárnap délután két óraker ott találkozunk. Mi elvisszük az ollókat is. Azonban nem szabad más fegyvert használni, csak a kezeinket. No azonkívül kővel is szabad lesz górálni egymást.

A tolmács hűségesen közölte a kis diák teljes pontossággal kigondolt és meghatározott feltételekhez kötött hadüzenetét, amibe a galíciai zsidófiu belenyugodott. A hadüzenet perfekté válása után a kis diák a Bunyitayliget felé indult, a galíciai zsidófiu pedig társaival a Nagypiac felé. A torna-utcai házak pedig eltávozásuk után hangosan kacagtak a furcsa hadüzeneten.

Felvonulás a küzdelemre

vasárnap délután két óraker. A nap aranyos fényével vonta be a hegyközszáldobági katonai gyakorlótér lövészárkait.

Nagy csend volt körös-körül. Még semmi nyoma az eljövendő történelmi küzdelemnek. De mégis! Az uton két ellenkező irányból porfelhő szállt föl. Két csapat közeledik. Lassan-lassan kivehető, hogy mindegyik 30 tagból áll. Jobb oldalról jöttek a kis diákok. Komolyan és biztosan. Baloldarról jött hármasan a galíciai tábor. Van köztük öles, megtermett alak igen sok. Sőt egy-egy pár felnőtt is akad.

A két csapat nemsokára megérkezett a hegyközszáldobági katonai gyakorlótérre. Pompás lövészárkok fogadták őket. A csapatok bennük szépen elhelyezkedtek. Jelre vártak, hogy a döntő ütközet megkezdődjön.

A hegyközszáldobági csata.

Pont fél három volt. Egyszerre csak a kis diákok lövészárkából nagy iverekben kavicsok repülnek az ellenfél állásai felé.

Ez volt a jel. Rajta, rajta! Kiugranak az ellenfelek a lövészárkaikból és vehemens rohammal száguldanak egymásnak.

Nagy hurrázás a kis diákok részéről. Üssed nem apád! Ne félj! vágd a földhöz oda! Csak a fejed, hogy meg ne sántuljon! Észbontó zürzavar. Pöttön kis diákok vetik magukat természetes ellenségre.

Egyes küzdő párok már a földön hemperegnek. Szóval a lehető legharciasabb szellemben folyt az offenzíva. Közben kavicsok hulltak százával. A kabátok lekerültek és kipirult arccal püfölték egymást az ellenfelek.

A küzdelem elérkezett a tetőfokához, most kellett eldőlnie, ki lesz a győztes.

Mіндеgyik kis diák, valamint az ellenfelek fejében ott motoszkált már az a gondolat:

— Vajjon előkerülnek-e az ollók. A fehéren csillogó ollók.

Nem várt fordulat.

Csak egy pár perc választotta el egy a kis diákokat, mint ellenfeleiket a végső döntéstől, mikor hirtelen, mintha a földből pattantak volna ki, új és ismeretlen alakok ugrottak ki a csata színhelyétől kissé távolabb fekvő lövészárkokból.

Ezek az alakok városligeti csibészek, munkanélküli emberek voltak. Tudtak a vasárnapi hegyközszáldobági csatáról. A Városligetben, a kis diákok lövészárkán folyton eről folyt a szó és a beszéd. Elhatározták tehát, hogy ők is megjelennek a kérdéses csataszínhelyén.

Meg is jelentek tényleg és rohantak nagy dörrel durrall, hogy a csatában ők is részt vegyenek.

Az ismeretlen alakok láttára lett nagy csodálkozás mind két fél részéről. A kis diákok azt hitték, hogy a galíciai zsidófiu hívta ki őket. A galíciai zsidófiu párthivei pedig azt gondolták, hogy a kis diákok rejtették el a csibészeket és a többi érdeklődő alakokat.

— Nem lett betartva a szerződés — kiáltották egymás felé és azonnal külön-külön csapatba verődve szándékoztak elhagyni eredmény nélkül a csata színhelyét.

Meg is indultak. Több se kellett a csibészeknek és a többi válogatott legényeknek. Ők is a távozók után iramodtak. A galíciai csapatot sikerült utól érni. Bekerítették és elfogták őket. Diadalmasan vitték azután ezeket magukkal, mint a győzelmes hegyközszáldobági csata zsákmányát.

Este felé érkeztek be a városba a hadizsákmánnyal a csibészek, ahol, miután teljesen kiélvezték a győztes fél érzéseit, szabadon bocsájtották a kis galíciai csapatot.

Vezérkari jelentés a csatáról.

A váratlan fordulat miatt különös véget ért csatáról hivatalos jelentés számol be, amelyet a kis diákok adtak ki. Szólt pedig a következőképpen:

— Vasárnap délután a hegyközszáldobági gyakorlótéren ütköztünk össze az ellenséggel. Több sikeres ágyulövés leadása után rohamra mentünk. Majd páros viadal fejlődött ki az ellenfelek között. Mikor a végleges győzelmünk a kedvező jelek folytán már már javunkra dőlt, ismeretlen és új alakok jelentek meg a csataterén. Mivel ez nem volt kikötve a szerződésben, azonnal abbahagytuk a harcot és elhagytuk a csatateret. Az ellenség vesztesége jelentékeny. Több fejet és orrt betörtünk. Részünkről egy pár harcost megvagdunk. De különben teljesen harcra készen hagytuk el a csatateret.

Igy ért véget a hegyközszáldobági csata a katonai gyakorlótéren az Urnak 1915. esztendejében.

Hogy otthon mi történt mindkét tábor vitézeivel, arról egyik fél sem adott ki hivatalos jelentést. Követik az olasz fővezér, Cadorna generális példáját.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, miteszereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

Szedjük össze nélkülözhető réz, ólom, ón, bronz tárgyait s ajándékozzuk hadi célra.

Az 1897-ben született népfölkelők szemléje.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 6000—1915. éln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó nagyváradi és idegen illetőségű 1897. évben született népfölkelésre kötelezettek bemutatató szemléje Nagyváradon 1915. évi június hó 24., 25. és 26. ik napjain fog megtartatni a következő sorrendben:

1915. évi június hó 24-én (csütörtökön) a Nagyváradon tartózkodó összes nagyváradi illetőségű 1897. évi születési népfölkelésre kötelezettek.

1915. évi június hó 25-én (pénteken) a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1897. évi születési népfölkelésre kötelezettek közül A kezdőbetűtől K-ig bezárólag.

1915. évi június hó 26-án (Szombaton) a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1897. évi születési népfölkelésre kötelezettek L. kezdőbetűtől Z-ig bezárólag, továbbá az előző szemlékről elmaradt 1896—1873. évi születési népfölkelésre kötelezettek.

Ennek folytán felhívom a fentirt születési évfolyamhoz tartozó népfölkelésre kötelezetteket, hogy a meghatározott napokon mindenkor reggel 8 órakor a Lázár Vilmos-utca 3. sz. a. (volt csendőriskola) sorozó termében tisztán, lehetőleg megfürödve, tiszta és rendes öltözetben jelenjenek meg, annál is inkább, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezetnek elő s ezen felül katonai bünvádi uton is felelősségre fognak vonatni.

A népfölkelési bemutatató szemlén nem tartoznak megjelenni és egyuttal bizonytalan időre a népfölkelési tényleges szolgálat alól foglalkozásuk alapján fel vannak mentve:

- a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazottak;
- b) a vasutaknál és azok műhelyeiben a forgalmi, pályafenntartási, vontatási műhelyi és szertár-szolgálatban, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazottak;
- c) a posta- és táviráda intézetnél tartós alkalmazásban álló népfölkelésre kötelezettek;
- d) a kőszénbánya munkás osztagokhoz tartozók;
- e) a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 4. § a alapján személyes szolgálatokra az összeírás előtt kiállított egyének, feltéve, hogy rendelkezésük folytán állandó tartózkodási helyüket már elhagyták és a bemutatató szemléig vissza nem térnek;
- f) a határrendőrségnél állandóan és hivatásszerűen alkalmazott egyének, (a szolgák kivételével);

Az a) b) c) d) és f) betű alatt említett népfölkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan tartósan és hivatásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb. illetve munkás osztag parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal a városi tanács katonai ügyosztályánál a szemlélet megelőzőleg tartoznak igazolni.

Az a) c) és f) betűk alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett minőségükben: 1915. évi március hó 1-óta vannak alkalmazva és ezen körülmény a fenti bizonyítványban szintén igazoltattak.

Azon népfölkelésre kötelezettek, ki a behívási parancsnak nem engedelmeskedik, s a bemutatató szemlén nem jelenik meg egy hónapi fogháztól két évig terjedő börtönnel büntetettik.

Nagyvárad, 1915. június hó 14.

Eleméry Ferenc
katonaiügyi tanácsos.

Vasutársaságok közgyűlése.

Tegnap délelőtt tartotta közgyűlését a nagyváradi—belényes—vaskóhi és az ősi—váradvelencei vasut. Mindkettőt a városi vasut helyiségében tartották meg.

A belényes—vaskóhi vasut közgyűlése.

A belényes—vaskóhi vasut közgyűlésén jelen voltak:

A kormány képviselőjében dr. Csúzy Jenő miniszteri osztálytanácsos. Kozma István főerdőtanácsos, továbbá Urbán Adolf udvari tanácsos, Száhlender Károly, Telegdy József képviselő, dr. Karácsonyi János kanonok, Kolossy Béla erdőfelügyelő, Vucskies Gyula kanonok, Erdélyi Vince igazgató, Gellért László kir. tan. jószágkormányzó, Hoványi Géza képviselő, Bónis Elemér földbirtokos, dr. Krüger Aladár ügyvéd, dr. Szirmai Richard ügyvéd, Rednik Gábor képviselő, dr. Okolicsányi Zoltán ügyvéd, Pucher Ottmár felügyelő, Varró Domokos műszaki tanácsos, Rimler Károly polgármester, Lukács Ödön főjegyző, Szmazsenka Ernő üzletigazgató, Sauerpreis Nándor igazgató helyettes, dr. Vavrek Kálmán jogtanácsos, Nemes Henrik titkár, Gergely Vilmos cégvezető, Löwenstein Zsigmond és Középegy Kálmán.

A részvénytársaság elnöke, dr. Beóthy László v. b. t. t. akadályozva lévén a megjelensében, a közgyűlést Telegdy József képviselő vezette.

Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését tudomásul vették.

Az igazgatóság tagjaivá megválasztottak: Beóthy László, Száhlender Károly, dr. Okolicsányi László, Bónis Elemér, dr. Karácsonyi János, Kozma István, Urbán Adolf, Mándy Lajos, dr. Vucskies Gyula, Hlatky Endre, Gellért László, Gera Sándor, dr. Hoványi Géza, dr. Krüger Aladár, Erdélyi Vince, Szmazsenka Ernő, Rimler Károly, Miskolczy Ferenc, dr. Csúzy Jenő, Kolossy Béla, Varró Domokos, dr. Lukács-Lessner Richard, Lukács Ödön, Telegdy József, Marozus Hugó, Rednik Gábor, Fráter Barnabás, Pucher Ottmár, dr. Szirmai Richard. A felügyelő-bizottság rendes tagjai lettek: Dr. Horváth Ödön, Középegy Kálmán, Székula Gyula, póttag Korda Andor.

A választások megejtése után az elnök üdvözölte az igazgatóság új tagját, dr. Vucskies Gyulát, a ki a lemondott Fetser Antal püspök helyébe választott meg. Ugyancsak Telegdy József elnök rendkívül meleg hangon emlékezett meg az igazgatóságának éveken át volt oszlopos tagjáról, Fetser Antal győri püspökről. Indítványára a közgyűlés Fetser Antal érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette s erről a győri püspököt jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

Közgyűlés után az igazgatóság ülést tartott, melyen elnökké dr. Beóthy Lászlót, alelnökké dr. Miskolczy Ferencet választották meg.

Az ősi—váradvelencei vasut.

Ugyancsak tegnap tartotta közgyűlését az ősi—váradvelencei vasut is, a melyen ugyanazok vettek részt, mint a belényesi vasut gyűlésén. A jelentések tudomásul vétele után a választások megejtettek.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriában. Rákóczi-ut 7/B.

Rulikovszky Kázmér unokaöcsese a magyar hadseregben.

Kosovszky Antal a halálosítéletek kihirdetője.

A világháborúban ugylátszik tovább élnek és küzdenek a legendás 48-as idők hősei. Hány hős utóda küzd ma a 48-as szabadságharc örökidőkre neves elődeinek és hányan követik elődeik nyomdokait! A régi hősök egyikének Rulikovszky Kázmérnak a lengyel századosnak szintén van egy rokona, az unokaöcsese, aki ma a magyar hadseregben küzd. Az illető, Kosovszky Antal, pár nap óta Nagyváradon van a csendőriskolában, ahol beteg ugyan, de azért még így is szolgálatot teljesít.

Kosovszky Antal édes unokaöcsese a szabadságharc nagyváradi vértanújának. Tegnap felkereste az érdekes magyar katonát egy munkatársunk és beszélgetést folytatott vele.

Kosovszky Horvátországban szolgált mint katona. Eredetileg gazdász akart lenni, később azonban nagyobb hajlamot érzett a katonaságra és otthagya a polgári életet. Családjának minden öse katona volt, akik részt vettek a magyar szabadságharcban, majd az olasz háborúban.

A világháború kitérésakor Szerbiába ment le, ahol mint kiváló nyelvészt a hadbírósnál alkalmazták. Összesen kilenc nyelvet beszél tökéletesen. A hadbírósnál nagy hasznát vették a sok idegen nemzetiségű katona és polgár kihallgatásánál.

A délmagyarországi árulások alkalmával ő hirdette ki az ítéletet. Ott hat hónapig szerepelt. Majd épen nyelvismerete folytán más ezredékhez tették át. Legujabban a 37-ik gyalogezredhez van beosztva. Ezzel az ezreddel ment fel az északi harcra is.

Kosovszky igazi katona. Az első beszélgetés alkalmával mihelyest a katonai dolgairól kívántuak érdeklődni, egyszerre olyan begombolkózott lett, mint egy hadvezér, akinek szavaitól rengeteg sok minden függ.

— Uram, megbocsásson, de ez katonai dolog, erről nekem nincs jogom beszélni. Nagyon csodálkozom rajta, hogy a hadseregnek sok tagja oly könnyedén mond el dolgokat az uraknak.

Nem is lehetett tőle még azt sem megtudni, hogy Galiciában mit csinált. Annál szivesebben beszélt Nagyváradról és az itteni emlékekről, melyeket odahaza családjára öriz. Ideje jövele után tudta meg azt is, hogy a temetőt az ő nagybátyjáról nevezték el. A legelső szabadidejében nyomban felkereste a temetőt s megnézte azt a helyet is, ahol az ő édes atya elbeszélése szerint Rulikovszky Kázmért kivégezték. Családjára nagy szeretettel tartja emlékében a hős dzsidsás vértanút, aki a magyar szabadságért áldozta fel életét.

Különben az egész családja magyar s magyar érzelmének legjobb bizonyítéka az, hogy ő maga magyar leányt vett feleségül még pedig Debrecenből.

A dakozzuk fémtárgyakat a hadsereg céljaira.

Szabad a telefon-beszélgetés.

De csak a vármegyével.

A hadiállapot miatt kényszerülve voltunk a leggyorsabb és legmodernebb forgalmi eszközt: a telefont nélkülözni.

Hogy mit jelent ez a hírlapokon kívül az iparra, kereskedelemre, azt a laikus közönség nem is tudja mérlegelni. De a telefon beszélgetés hiányát érezte a közönség minden rétege. Szóval az egész közgazdasági és társadalmi élet meg volt bénítva. A hosszú hónapok alatt már egészen beleéltük magunkat, hogy a vidékkel csak postán, vagy a legjobb esetben távirat útján végezhetünk ügyes bajos dolgainkat.

Ebbe az állapotba bele kellett nyugodnunk s minden zugolódás nélkül bele is nyugodtunk, mert tudtuk, hogy magasabb célok, a hadviselésből eredő fontosabb érdekek követelték a telefon-használat betiltását. Azért most mégis jól esik regisztrálni az örvendetes hírt, hogy tegnapról kezdve ismét megnyitott a telefon beszélgetés Biharmegye és a szomszédos vármegyék Biharmegyével határos járásai között.

A nagyváradai telefon központ ugyanis a nagyváradai postaigazgatóság útján a következő rendeletet kapta a kereskedelemügyi minisztertől:

Folyó évi június 15. től kezdve a törvényhatósági és környékbeli távbeszélő forgalom Jásznagykunszolgán, Heves-, Csongrád-, Csanád-, Békés-, Bihar-, Szabolcs-, Hajdu-, Szatmár-, Kolozs- és Szilágyvármegyék területén megnyílik. A szomszédos vármegyék szomszédos közigazgatási járásainak egymás közt való beszélgetése is engedélyeztetett.

Tegnap még nagyon gyér volt a telefon beszélgetés, mert nem tudtak az újabb intézkedésről, de ma már bizonyára erősebb lesz a forgalom.

..HIREK..

A megyei munkapárt értekezlete.

A biharmegyei nemzeti munkapárt tegnap délután értekezletet tartott, melyen a mai megyegyűlésen tárgyalás alá kerülő fontosabb ügyekkel foglalkoztak. Az értekezleten Száhlender Károly, mint korelnök, elnökölt. Az ülés megnyitása után Pally Lajos indítványozta, hogy a párt a választás alá kerülő főügyeszi állásnál az egyedüli pályázó, dr. Fássy Lajos mellett foglaljon állást. Az indítványt elfogadták. A megüresedett közigazgatási bizottsági helyre Gera Sándort, a központi választmányba pedig dr. Fássy Lajos beválasztása mellett foglalt állást a párt. A kolozsvári átiratot, melyben a pénintézeti központ felállítása ellen való állásfoglalásra hívta fel a kolozsvári törvényhatóság a vármegyét, elutasító határozattal fogadták. Egyben kimondta a pártértekezlet, hogy támogatni fogja a vármegye állandó választmányának ama javaslatát, melyben a pénintézet felállítása mellett foglal állást, még pedig nem 125, hanem 250 millió korona állami hozzájárulással. Ezzel az értekezlet véget is ért.

* **Gróf Széchényi Miklós püspök vendégei.** Gróf Erdődy Gyula v. b. t. t. és neje gróf Széchényi Emilia és Széchényi Ilona grófnő, gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyés püspök rokonai városunkba érkeztek a megyés püspök látogatására. A megyés püspök vendégei pár hétig maradnak Nagyváradon.

* **Megszűnik az élelmiszer-uzsora a piacon.** A nagyváradai piacon tegnap már észrevehető volt, hogyha a rendőrség erélyesen kitart, meg lesz a hivatalos ármegállapításnak az eredménye. Csirke ugyan még alig került eladásra, más árucikk azonban volt annyi, amennyi keddi napokon szokott lenni. Mig vasárnap és hétfőn nem lehetett zöldborsót kapni, tegnap eleget hoztak be s a falusiak beletörődtek a 60-70 filléres árba. A vidékről hoztak be egy láda, mintegy 1000 drb tojást, amelyet a rendőrség felügyelete alatt árusítottak ki és pedig akként, hogy egy-egy vevő tíz darab tojásnál többet nem kapott. A rendőrség tapintatos eljárásával meggátolta a lopást. Horváth Géza r.-kapitány és Zilahy Gusztáv felügyelő már jókor kint voltak a piacon s intézkedtek, hogy az előbbi napi botrányok ne ismétlődjenek. Erélyes eljárásuknak meg is volt az eredménye. Mindössze egy összetűzés volt az ugorka miatt. Egy hét alatt látható lesz, hogy sikerül megvédeni a város közönségét az élelmiszer-uzsorától.

* **Adakozzunk a vak katonáknak.** Minden magyar hazafi nyissa ki erszényét s adakozzék a vak katonáknak, kik az értünk folyó nagy küzdelemben legnagyobb kincsüket, szemükvilágát veszítették. Ujabbban Gabrielly Lajos kanonok 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe e célra. Adományokat állandóan gyűjt a Tiszántúl szerkesztősége. Eddig szerkesztőségünk 1449 korona 01 fillért gyűjtött e célra.

* **„Sursum corda” ünnepély.** Vasárnap este fog lezajlani a „Sursum corda” díszelőadás a Kath. Kőr. nagytermében. Városszerte oly nagy az érdeklődés eme nagyszabású előadás iránt, hogy a reggel kibocsátott jegyekből már is nagyszámmal vásárolt a közönség.

A műsor változást szenved, miután Darabos nem utazhatik le és így Lobermayer zenetanár fog egy pár kuruc nótát énekelni tárogató és hegedű kísérettel a Zenélő táborban. A Zenélő táborban fog szerepelni mint ápolónő Fényes Annuska, a fővárosi Király Színház ünnepelt művésznője, aki a legújabb, nagy sikert ért harci dalokat fogja interpretálni. Ugyancsak tárogató s hegedű kísérettel énekel városunk egyik énekművésznője Marjayné urnő.

A második előadás ének számain, melyeket B. Garzó Adél urnő volt s a mostani tanítványai énekelnek, legközelebb közöljük. Jegyeket erre a második előadásra szintén Hegedüs hírlap irodában és Törvényszék 25. Vörös Kereszt fehérnemű osztály árusítanak. Holnaptól kezdve 2 kor., 1 kor 50 fill., 1 kor. ülőhely földszint. Erkély 1-ső sor 1 kor. 50 fill., a többi sor 1 kor., állóhely 50 fillér. Kezdeté szintén 8 óra.

* **Magyar hadifoglyok a nisi kórházban ápolók.** Szalay József fodrászsegéd Nisből keltazve egy levelezőlapot küldött haza egyik barátjának. A levelezőlapon megírja, hogy a Nisben tartózkodó magyar hadifoglyok jó nagy része a katonai kórházakban mint ápolók van alkalmazva.

Nincs rossz dolguk és az állapotuk is eléggé türehető.

* **Adakozzunk fémeket a hadsereg részére.** A közönség körében élénk visszhangra talált az az akció, amelyet Hlatky Endre főispán kezdeményezett, hogy a közönség nélkülözhető réz, bronz, nikkell, ón és ólom tárgyait a hadsereg céljaira adományozza. Pár nap múlva megindítják a fémgyűjtő kocsikat a város utcáin. Akinnek van ilyen tárgya, hazafiasan cselekszik, ha átadja ezen tárgyakat. Czeglédy István aljegyző már tegnap intézkedett, hogy a Szent László-téren is gyűjtsenek. A piac elején, a virágárusok mellett egy ládát helyez el, a melybe a közönség fém tárgyait bedobhatja.

* **A női kereskedelmi iskola első tanéve.** A nagyváradai felső kereskedelmi iskolában most fejezték be az első női tanfolyamot. A tanfolyam minden hozzá fűzött reménynek megfelelt. A szülők minden tekintetben meg vannak elégedve az elért sikerrel. A produkált eredmény oroszán része dr. Pünkösdi Mária tanárnőt illeti meg, aki minden igyekezetével és jeles tudásával azon volt, hogy a háboru folytán nagyon is rövid időre szabott iskolai év alatt az első év tananyagát minden hiány nélkül dolgozzák fel a tanulók. A siker bizonyítja, hogy ez a törekvése nem volt hiába való. Az elért eredmény után jövőre meglehet nyitni minden aggodalom nélkül a II-ik tanévet. Az első év kifogástalan kezében volt. Kíváncsok, hogy a II-ik is abban maradjon.

* **A váraljai népkönyvtár használt könyveket kér.** A váraljai népkönyvtár következő kérelmet intézi a közönséghez: Kérem. A váraljai népkönyvtár kezelője kéri a t. közönséget, hogy a háznál elolvasott s már felesleges mesés, népies irányú és közhasznú műveket kegyeskedjék a Váraljai Népkönyvtárnak adományozni és azokat a könyvtárhoz: Uri utca 40. juttatni. Előre is hálás köszönet értők. Egyben kéri a könyvtár olvasóit a náluk levő könyvek sürgős beszolgáltatására. A folyó 1915. évi január 1. től könyvtárunk részére könyveket adományoztak: a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa 1, a Szigligeti-Társaság 3, Fekete Mátyás 2, Mártonffy Zoltán 3, Oláh Lajos 1, Mártonffy Zoltánné 2, Mártonffy János 2, Lengyel Laura 1, Mártonffy Mária 1, Mártonffy László 5 darabot, összesen 94 korona értékben.

* **Ajándék hordósör a lábba-dozó katonáknak.** A régi esendőriskola épületeiben jelenleg is sok sebesült és beteg katonát ápolnak. A beteg katonák részére már több ízben gondoskodtak nemesen érző egyének különféle élelmiszerekről s megvendégelték a szegény szenvedő katonákat. Vasárnap a Szanditz és Társa sörkereskedő cég szerzett örömet a hazáért szenvedő katonáknak. A cég egy 50 literes hordósört ajándékozott erre a célra, amelyet a lábba-dozó katonák között osztottak ki. A pompás habzó italt jókedvvel fogyasztották el a vitézek.

* **Rózsa-erdő a Jelinek-telepen.** Az időjárás rendkívül kedvez ez évben a virágoknak. Reggelenként a piacon rengeteg virág kerül eladásra. A Bémer-téren pedig a Jelinek Ferenc virágkereskedésének kirakata kelt meglepetést, szinompás, romok virágaival. Jelinek Ferenc Teleky-utcai kertészeti telepe pedig valóságos rózsá-erdő. Most nyílnak a szebbnél-szebb rózsák, amelyek között igen sok az új faj, eredményeül annak a széleskörű szaktudásnak, amellyel Jelinek Ferenc oly szép sikert ért már eddig is el a rózsá-kultúra terén. Különösen

meglepők a három méternyi magasságu, piramis alakú futó rózsák, gazdag színváltozatokkal.

*** Halálos baleset az elmekórházban.** Az elmekórház régi lakója volt Rác Lajosné, aki a esendesebb természetű betegek közé tartozott. Mivel nem tanusított olyan magaviseletet, amely szükségessé tette volna az elkülönítését, ezért a biztonsági intézkedések korlátain belül a legteljesebb szabadságot élvezte. A rendes napi sétát mindig egyedül tette meg és egyáltalában ügybántak vele, mint a javulásban levő elmebeteggel. Tegnap délután is az elmekórház kertjében a rendes sétáját végezte. Nagyon megszállhatta a szabadulási vágy, mert egyszerre csak egy falhoz közelálló fára mászott, hogy azután az utcaira kiugorva, elmeneküljön. Ugy látszott már, hogy sikerülni fog a terve, mikor a faág, amelyen állott, hirtelen leszakadt és az asszony hangos sikolyjal bukott a földre. A sikoltásra oda futottak a közelben tartózkodó ápolók, akik azonban teljes eszméletlen állapotban találták a fáról leesett asszonyt. Olyan szerencsétlenül bukott le a fáról, hogy a gerincosztonja kettétört. Halálos sérülésével azonnal a biharmegyei kórházba szállították. Felépüléséhez nem sok reményt fűznek az orvosok.

*** Elveszett imakönyv.** A Szent László templomtól kiindulva a Telekey-, Bem-, Hármás- és a Körös-utca alsó részén keresztül elveszett egy imakönyv, benne jegyzetekkel, szent képekkel stb. A tulajdonos kéri a becsületes megtalálót, hogy vigye el az imakönyvet a Szent László templom sekrestyéjébe, ahol illő jutalomban részesül. Ezt annál is inkább kéri, mivel a megtaláló számára a könyv csekély értéket képviselhet, míg neki kedves emlék.

*** Pályázat fűszerneműekre.** A nagyváradai honvéd hadapródiskolai hadikórház gazdasági hivatala pályázatot hirdet a f. évi június 1-től kezdődőleg 3 hónapon át szükséges fűszerneműekre. Közlebbi feltételek a hadapródiskolai hadikórház gazdasági hivatalánál megtudhatók. A pályázati határidő június 17-én délelőtt 9 óra. Nagyvárad, 1915 június 15. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara. Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

*** Katonatemetés.** A cs. és kir. tartalékház parancsnoksága közli, hogy Gomleár Mátyás 4. honvéd gyalogezredbeli népfelkelő temetése ma délután 3 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky temetőbe fogják kikísérni és ott örök nyugalomra helyezni.

*** Forolin** biztos és gyors hatású háziszor és lábizzadás ellen üdítő! szagtalan! nem zsíros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

*** Nagyváradai és vidéki gyengélkedő katonasághoz küldők** figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Hárterre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipői turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostés, fillér, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezni a Gazdasági és Iparbanknál.

*** Kiadó** egy igen esinos modern utca kétszobás lakás fürdő szobával Lakatos-u. 6. sz. Értekezni Paksyék háztulajdonosok Kálvária utca 23.

*** Ma a Royal-kávéház terraszán a debreceni Vörös Tóni és fia teljes zenekarával hangversenyez.**

*** Kiadó** modern berendezési butorozott szobák, valamint irodahelyiségek modern berendezéssel, hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy-Sándor-u. 4.

x **Cipész üzletemet** Szent János utcáról Rimanóczy utca 2. szám alá helyeztem. Javításokat jutányos áron elvállalom. Stagi Kálmán cipész.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Nem** szöktem meg, nem tüntem el, csak műhelyemet, raktáramat helyeztem Rákóczi-ut 7. sz. alá az udvarban félemeletre. Igen kérem t. vevőimet továbbra is szíveskedjenek felkeresni, rendeléscikkkel, Simon Gyula hangszerkészítő. Az összes hangszerek eladása és javítása, nagy választék háborus lemez újdonságokban.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

*** Duszafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

*** Keresek** helyet falura vagy pusztára római katolikus családhoz a szünidőre, esetleg a tanévre is (7—11 éves korig) diploma perfect német és gyakorlott zongora. Cim özv. Mayerné Szilágyi D. u. 8.

x **Kiadó lakások.** 8ei-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezni a Polgári Takaréknál.

*** Kiadó** a Nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

*** Három szobás utcai lakásot** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Biharmegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

*** Okleveles tanító, a nagy szünidőre magántanítást vállal. Cim a kiadóban.**

CIPÓ
újdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jut. áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” június 13-iki száma folytatja galiciai diadalaink rendkívül érdekes jeleneteinek közlését, csupa olyan kép, amely új oldalról tárja fel a háború kiemertetlen gazdagságát. Egy sorozat új háborunk színteréről a trentinói határról ad érdekes képeket, egy másik pedig a törökök dardanellai harcáról. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György és Strug András regénye, Radó Antal ritka érdekességű cikke Olaszországról stb. Egyéb közlemények: báró Rosner Ervin új miniszter arcképe s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Uj Idők. Az Uj Idők legújabb számában Szomaházy István folytatja Meseváros című regényét. Ezen kívül Lakatos László Fekete rózsá című elbeszélése, Zsoldos László Nászajándék című novellája, Cheinck Jenőnek a Karsztról írt tanulmánya, Peterdy Andor és özvegy Pósa Lajosné versei, valamint Kémesi Sándornak A sárga emberekről írt cikke egészíti ki a szövegrészt. Egy magyar tengerészti Velencétől Barlottaig című cikkében elmondja az olasz partok bombázásának történetét. A képek közül megemlítjük Jenő kir. hercegnek az olaszok ellen küzdő hadsereg főparancsnokának fényképét, továbbá Bothmer gróf bajor tábornokot, Linsingen német hadtestparancsnok és Szurmayer altábornagy fotografiáit, képeket az északi harcokról, a hűvösvölgyi eserkészünnepségről és a margitszigeti gyermekünnepéről. Az Uj Idők előfizetési díja negyedévre öt, félévre tíz, egész évre husz korona.

TANÜGY

Gyakorló elemiiskola a káth. tanítóképzőben.

A jövő tanévre már most kell jelentkezni a kir. káth. tanítóképzőintézet elemi népiskolájában. Erre a következő felhívást bocsátja ki az igazgató:

Felhívás.

A nagyváradai kir. káth. tanítóképzőintézet gyakorló elemi népiskolájában az 1915/1916. iskolai évre 39 róm. káth. vallású tanulót veszünk fel, és pedig az I—II. osztályokra 9—9, a harmadik és negyedik osztályokra 6—6, az V. és VI. osztályra összesen 9 tanulót. A tanítóképzőintézetek új Rendtartása értelmében a négy alsó osztály vegyessé teendő, miért is az I. osztályba ez évre már három leány gyermeket is veszünk fel. — Nehogy a beiratások alkalmával legyünk kénytelenek elutasítani a tisztelt szülőket, kérjük, hogy a felvételre már most jelentkezzenek. A felvétel megtörténtéről még július elején értesítjük az érdekelteket.

A mindennapi elemi iskola mellé megnyitjuk a három évfolyamu általános ismétlő iskolát is olyan fiú gyermekek számára, akik az elemi iskola VI. osztályát elvégezték, vagy 12 évesek elmultak, de sem felsőbb iskolába, sem az iparos-tanulók iskolájába

nem járnak. A tanítás ezek számára október 1-től június 1-ig télen hetenként 5, október, április és május hónapokban pedig hetenként 3 órán át (két félnapon) fog tartani. A tanulók sem beiratási, sem tandíjat, sem semmiféle illetéket nem fizetnek. Az ismétlő iskolába más vallású tanulókat is felvesszünk.

Végül: azon tisztességes és jó magaviseletű ifjakból, akik ebbeli szándékukat bejelentik, „ifjúsági egyesületet” kívánunk szervezni. Az egyesületnek tagja lehet minden 15–21 éves ifju, aki a felettes hatóság (Közügyi minisztérium) által jóváhagyandó alapszabályoknak magát aláveti. A tagok sem tagdíjat, sem egyéb díjakat nem fizetnek.

Az egyesület célja: szórakoztató játékok, előadások, mulatságok rendezésével, daloskör alakításával, katonai önképzéssel és cselekvés gyakorlásával, nemzeti ünnepeink megünnepelésével, magyar voltunk és nemzeti összetartozandóságunk tudatát felébreszténi, ápolgatni és erősíteni; egyben pedig a tanítóképző intézet növendékeinek, a leendő tanítóknak, ilyen egyesületet szervezésére, vezetésére utbaigazítást adni. Mindazokat, akit ezen egyesület megalakításában részt venni, vagy az intézet vezetőségét abban támogatni óhajtják, tisztelettel kérem, jelentkezzenek a tanítóképző intézet igazgatóságánál: Csengeri-utca 2. sz. alatt.

Nagyvárad, 1915. június 15.

Heilinger József.
tanító intézeti igazgató.

Legujabb táviratok.

Súlyosan visszavert francia támadások.

Sikeret német offenzíva.

Berlin, június 15. A nagy főhadiszállás jelentő:

Nyugati hadszíntér.

A franciák tegnap újabb vereséget szenvedtek. A jun. 13-án szenvedett súlyos veszteségeik ellenére áttörési kísérletüket a Cyesini arrasi fronton nagy szívóssággal folytatták.

A rettentő mennyiségű lőszer felhasználásával előkészített és sűrű sorokban előhullámzó francia támadások derék csapataink tüzeiben az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett kivétel nélkül ismét összeomlottak.

Boulin Sous-Touventől északnyugatra még nem sikerült a jun. 10-én elveszített árokrészeket visszafoglalnunk, Champagneban Perthestől és Mesnyltől északra a harc helyenként ismét feléledt, anélkül, hogy az ellenség előnyt tudott volna kivívni.

Vasárnap lessinghei templomot Ostendétől délnyugatra a polgárság istentisztelete alatt ellenséges ágyu bombázta. Több belga polgári egyén megsebesült.

Tegnap Karisnihe nyílt városra, amely a hadszíntérrel semmiféle összeköttetésben sincs és legesekélyebb mértékben sincs meg erősítve, egy ellenséges repülőgépjaj bombákat hajított. Amennyire eddig ismeretes, 11 halott és 60 sebesült polgár esett a támadás áldozatául. Katonai kárt természetesen nem okozhattak. Egyik hadi repülőgépjaj egyik ellenséges repülőgépjajból kilőtt egy repülőgépet, akik rajta ültek, meghaltak. Egy má-

sik ellenséges repülőgépet Schirmecknél le szállásra kényszerítettünk.

Keleti hadszíntér.

Sawltól nyugatra a német csapatok rohammal elfoglalták Dauksza falut és azután 2–3 orosz ezrednek ellentámadását visszatartották, 4 tisztet és 1660 főnyi legénységet elfogtak. A marianpol kovnoi országtól délre és keletre újabb elfoglalt állásainkat tegnap jelentékeny ellenséges erők ismét eredménytelenül támadták. Lipovokalvarjai harc vonalunkon előretörtünk, behatoltunk az orosz arcvonalba és elfoglaltuk a legelőző lévő árkokat.

Az Orzionál is sikerült csapatainknak Jednorozev falut (Chorwoltól délkeletre és Czervomogorát és az attól keletre levő hidat rohammal elfoglalni.

Ezen a helyen eddig 325 oroszot sikerült elfogni. A Bolimovtól északra levő betörési pontunk elleni támadások meghiúsultak.

Délkeleti hadszíntér.

A június 13-iki és 14-iki csatában Mackensen vezérezredes hadserege által megvert ellenségnek nem sikerült előkészített hátsó állásaiban Javorovtól északnyugatra lábát megvetnie.

A hadizsákmány növekszik. Az erélyes üldözés a przemysli—lemergi vasutól délre levő orosz csapatokat is visszavonulásra kényszerített. Von der Marvitz tábornok tegnap elfoglalta Moscskát. A Linsingen hadsereg jobbszánya rohammal elfoglalta a Jernpoltól nyugatra levő magaslatokat. Lovassága pedig elérte a Marianpoltól délre fekvő vidéket. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

MISZT: Magyar királyi Földművelésügyi Miniszter. 7308—1915/II. B—1. szám. Valamennyi törvényhatóságnak. A kereskedelmi m. kir. miniszternek a m. kir. államvasutak igazgatóságához folyó évi márc. 29-én 12869/1915 II. sz. a. intézett leiratában elrendelte, hogy a volt közmunka és közlekedési minisztériumnak 1881 évi május hó 1-én 12438 sz. alatt kiadott és hivatali elődömnök 1894 évi október hó 2-án 70931 szám alatt részben módosított rendelete értelmében a földművelés egyes ágainak védelmére rendelt s a mezői, erdészeti és szőlőbirtokok gondozása, őrzése felügyeletével megbízott őrszemélyzet, a vadászati személyzet, valamint az erdőgazdaság kezelésével megbízott erdészeti kezelő tisztii személyzetnek a vaspályákon való átjárásra való teljesítéséhez szükséges pályajárási igazolványokat, oly esetben, midőn a pályajárási szólvány csupán egy üzletvezetőség körzetébe tartozó pályarészbe kérik, az ügymenet egyszerűsítése érdekében az illető üzletvezetőség a maga hatáskörében állítsa ki. A több üzletvezetőség körzetét érintő ily igazolványok a jövőben is az igazgatóság által lesznek kiállítandók. Felhívom, hogy erről a törvényhatóság közönségét megfelelően értesítse. Budapest, 1915. május 21-én. A miniszter rendeletéből: olvashatlan aláírás, miniszteri tanácsos.

Hivatalos másolat hitelül:
Nagyvárad, 1915. június 14-én.

Darabant
irodavezető.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
11367/915 szám.

Hirdetmény

a halászati tilalom tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy egyesek az 1888. évi XIX. tc. 18-ik §-ában és a halászati társulatok üzemterveiben felsorolt halfajokra nézve megállapított halászati tilalmidőszakot mindenféle ürügy alatt — mint pl. az élelmiszerhiány, kórházak részére szánt szeretetadományok, stb. — nem tartják be; azért figyelemztem a város közönségét, hogy a fent jelzett halászati tilalomra vonatkozó törvényekhez és szabályokhoz szigorúan alkalmazkodják, egyben közlöm, hogy az 1888. évi XIX. tc. 18. §-ában a következő halfajokra állapított meg a tilalmi időszak:

Április 1-től július 15-ig: Ponty, (potyka pozsár.)

Március 1-től április 30-ig: Lepényhal.

Szeptember 15-től január 31-ig: Lazac, pisztráng.

Március 1-től május 31-ig: Galóca.

Figyelemztem a közönséget, hogy a fent jelzett törvényben megállapított halászati tilalmi időszakot pontosan tartsa be, mert a visszaéléseket a köztevényestés érdekeinek megóvása céljából szigorúan ellenőriztetni és minden adott esetben büntetni fogom.

Nagyvárad, 1915. május 29.

Rendőrfőkapitány.

Értesítés.

Az élelmiszerek és egyéb elsőrendű szükségleti cikkek díjazásának megállapítása körül előfordulható visszaélések meggátlása érdekében a városi tanács elhatározta, miszerint a rendőri büntető bíróság által az árusítási visszaélésekkel elkövetett kihágás megítélésénél irányadóul tekintendő élelmiszer árak naponta állapítottassanak meg.

A tanács nevében felhatalmazása alapján ezt a főjegyző s a vezetése alatt álló ügyosztály fogja foganatosítani. Felhívta tehát a tanács a főjegyzőt, hogy az időszaki élelmiszerek helyi piacokon való követelhető árait a termelés és fogyasztás, a kereslet és kínálat viszonyainak alapos megfigyelései mellett naponta állapítsa meg s azt a rendőrfőkapitánnyal és a rendőri büntető bírósággal közölje; a város közönségének pedig hírlapok útján s azonkívül piacokon táblákon történő felirással is hozza tudomására azzal, hogy a megállapított ár áthágása az 5600—1914 B. M. számú miniszteri körrendelet alapján kihágást képez s 15 napig elterjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénz büntetéssel sújtható.

Egyidejűleg elhatározta a városi tanács, miszerint a város élelmiszer szükségletének biztosítása végett az 1914. évi L. t.-c. 3. §. alapján felhatalmazást kér a m. kir. miniszteriumtól hogy a kivinniszándékolt legszükségesebb élelmiszereket a szükséghez képest lefoglalhassa, s azokat a városi tanács, illetve meghatalmazott közlege által naponként megfogyasztás céljaira készpénz fizetésért megvásárolhassa.

Nagyvárad, 1915. június 11.

A tanács megbízásából:
Lukács Ödön,
főjegyző.

MÁSOLAT: Cs. és kir. katonai parancsnokság. M. A. 14608 szám. Városi Tanácsnak Nagyvárad. A katonai parancsnokság megkeresi, hogy az alábbi rendeletet az összes lakosságnak a legszorgosabb mihezértás végett kihirdetni sziveskedjék. A külügyministerium értesítése szerint Németország elrendelte az osztrák-német határon átutazók utleveleinek szigorított ellenőrzését. Ezentúl mindenki a német birodalom területére való belépéskor személyére szóló utlevéllel köteles magát igazolni. Az utlevél tartalmazza az illető személyleírását, legújabb keletű fényképet és a fényképre irt sajátkezü névelő aláírását végül hatósági igazolását annak, hogy a fényképen ábrázolt egyén az utlevél tulajdonosával azonos és az aláírást sajátkezüleg eszközölte. A fénykép az utlevélre ragasztandó oly módon látandó el a hivatali bélyegzővel, hogy annak fele a fényképre, másik fele az utlevél papirosára essék. Az említett hatósági igazolásnak az illetékes katonai hatóság által kell kiállítva lennie. Ezen felül az utlevél egy német követtségi vagy konzulatusi képviselet által látamozandó.

Ezen határozmányok 1915. évi január 1. lépnek életbe és érvényesek azon katonai személyekre is, kik magánminőségben utaznak Németországba. Az illető okmány a tulajdonosnak sajátkezü az illetékes parancsnokság által hitelesített aláírásával látandó el. Minden olyan személyt, kinek ily szabályszerű utlevele nincs, a tovább utazástól kiméltlenül eltiltatnak. Az ellenőrzés által a vonatokat késleltetni nem szabad. Azon utasok, kiknek elintézése a vonat előírt tartózkodási ideje alatt meg nem történhetett visszamaradnak és utjokat a legközelebbi vonattal folytathatják. Közlendő a lakossággal, hogy az utlevél hivatalos igazolása végett a legközelebbi állomás, katonai állomás vagy honvédszállomás parancsnoksághoz mint illetékes katonai hatósághoz kell fordulnia. Katonai személyeknek és családjuknak a katonai parancsnokság állítja ki a szükséges igazolványt. Kiadatik a katonai parancsnokság körletében az összes alispáni hivataloknak, városi tanácsnokoknak és a verseczi határrendőrkapitányságnak.

Hivatalos másolat bitelével.
Nagyvárad, 1915. június 5.

Darabant
irodavezető.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16736—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. királyi honvédelmi miniszter ur 6877—915 eln. számú körrendelete elrendelte, hogy a város területén tartózkodó 1897. évben, továbbá 1871—1865. években született acél (vas) hengerlő, kalapácskezelő, furós és kupolkemence kezelő, vas (fém) esztergályos, lakatos, (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas- vagy fémöntő és mintázó, műszerész, praecisions műszerész, ólomforrasztó, bádogos, asztalos, ács, nyerges vagy szijgyártó, tinár, cipész vagy csizmadia, szabó jelölég szénbányákban nem dolgozó (munkánélküli) kőszénbánya munkás (vajár, csillés vagy egyéb speciális kőszénbánya munkás) foglalkozásu, hadicélú munkákra még eddig igénybe nem vett népfölkelésre kötelezett egyének tekintet nélkül arra, hogy katonailag ki vannak-e képezve (annak idején szolgáltak-e) vagy sem — azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felbivom a Nagyvárad város területén tartózkodó s a fent említett foglalkozásu összes 1897. évben, valamint 1871—1865. évben született népfölkelésre kötelezett egyéneket, hogy folyó évi június hó 7-ik napjától (Hétfőtől) június hó 20-ik napjáig (Vasárnapig) bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. e. 32. számú szoba) a hivatalos órák alatt a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Ezen összeírásra jelentkezni tartoznak a Nagyvárad város területén tartózkodó említett foglalkozásu azon egyének, akik akár mint szolgálatkötelesek, akár mint A) alosztályu népfölkelők — bármely születési évfolyamba tartoznak is a felülvizsgálatnál „népfölkelési szolgálatra fegyver nélkül alkalmas” vagy „népfölkelési fegyveres szolgálatra nem alkalmas”-nak osztályozottak és ezen osztályozás alapján a nem tényleges viszonyba (polgári viszonyokba) a mozgósítás óta visszahelyeztettek.

Figyelmeztetem a jelentkezésre kötelezteteket, hogy az 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében azon népfölkelésre kötelezett, aki a behívásnak nem engedelmessé, egy hónaptól két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Nagyvárad, 1915. június hó 2.

Eleméry Ferenc
katonai tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 24. és 27. § ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. miniszterium M. M. 1602/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23-iki maláta készleteiből egy ötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 28-tól kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben sz akértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: méter-mázsánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár magában foglalja egy azokat a költségeket, a melyek az árunak elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsátatik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9% ának alapul vételével számítandó ki,

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetésre büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz
katonai tanácsnok.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.